
Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. a)
Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Simulare

Filiera teoretică – Profilul umanist;
Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

Subiectul I

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Efectul oglinzii, așa cum este definit în psihologie, ne ajută să înțelegem cine suntem cu adevărat, grație celor din jurul nostru.

Cine este „oglinda”? Cealaltă persoană – un prieten, un membru al familiei, o cunoștință, un coleg de serviciu etc. – căreia îi atribuim sentimente, intenții, gânduri pe care le considerăm acceptabile / inacceptabile, pozitive / negative, importante / neimportante etc.

Motivul pentru care apreciem pe cineva este că recunoaștem în acea persoană valori și calități pe care le avem și noi sau la care aspirăm, așa cum respingem sau nu avem toleranță pentru alții, pentru că „simțim” că și o parte din noi poate fi așa, dar nu suntem dispuși să recunoaștem acest lucru.

Empatizăm, în permanentele interacțiuni în care suntem implicați, cu cei din jur, sau, dimpotrivă, condamnăm atitudini, comportamente, în funcție de preferințe, antipatii, convingeri etc. Și, în astfel de contexte, de multe ori e potrivit proverbul „*vedem paiul din ochiul altuia, nu și bârna din ochiul nostru*”, în sensul că manifestăm o exigență exagerată față de defectele mărunte ale cuiva și suntem prea indulgenți cu propria persoană.

Efectul oglinzii explică acel comportament care ne face să imităm, fără să vrem, cuvintele, gesturile și atitudinile celor dragi, iar în viața publică, profesională, efectul de oglindă poate fi o tehnică de negociere și chiar de obținere a unor avantaje, a unei promovări etc.

Efectul oglinzii mai este cunoscut și sub denumirea de „mimetism social” sau „efectulameleon” sau, după cum spun neurolingviștii, „sincronizare” – un comportament spontan, care ne face uneori să preluăm, inconștient, reacțiile interlocutorului – zâmbetul, încruntarea, postura, felul de a vorbi etc. – în ideea că, în acest fel, se poate intra mai ușor în contact cu acea persoană, care, la rândul ei, va reacționa similar. Se întâmplă adesea ca oameni care manifestă reacții asemănătoare să creadă că împărtășesc atitudini și idei comune.

„Oglindirea” este diferită de imitația conștientă, aceasta din urmă presupunând un efort voit, controlat, de a copia o altă persoană. Neuronii oglinzii reacționează și provoacă imitația spontană, permițând indivizilor să aibă un sentiment mai puternic de implicare și apartenență la situație.

(adaptare după *Efectul oglinzii – cum ne condiționează viața, convingerile și relațiile cu ceilalți*, articol preluat de pe <https://destepti.ro/efectul-oglinzii-cum-ne-conditioneaza-viata-convingerile-si-relatiile-cu-ceilalti/>)

Scrive, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

- I. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect. **6 puncte**
În psihologie, „oglinzirea” înseamnă altceva decât:
a. mimetismul social.
b. efectul cameleon.
c. imitația conștientă.
d. sincronizarea comportamentului.
- II. Notează „A” sau „F” în dreptul literei corespunzătoare fiecărui enunț pentru a stabili dacă acesta este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul dat. **8 puncte**
a. „Oglinda” se referă numai la membrii apropiați ai familiei și la prietenii de încredere.
b. Fiecare persoană îi admiră pe cei în care regăsește valorile și calitățile proprii.
c. Proverbul amintit se referă la faptul că, în primul rând, manifestăm exigență exagerată cu noi înșine.
d. În viața profesională, efectul de oglindă poate avea consecințe pozitive.
- III. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre una dintre literele (a – e) corespunzătoare fragmentelor care lipsesc din textul de mai jos. **8 puncte**

Pentru a „măsura” fenomenul, cercetătorii au realizat diverse experimente la locul de muncă. De exemplu, pentru un interviu de angajare, au fost implicate în experiment două grupuri de voluntari – candidații din primul grup au fost instruiți să arate distanță față de interviewerul lor, evitând să-l privească în ochi și să aibă o atitudine cât mai rece (brațele încrucișate, fără zâmbet).

_____ (1) Efectul oglinzindă a acționat în ambele cazuri: cei care făceau selecția au început să reflecte atitudinea candidaților.

Un studiu britanic, din 2013, arată că a te îmbrăca în stilul „șefului” tău ajută în carieră, poate să aducă o promovare mai rapidă, chiar dacă, în mod firesc, ne gândim că succesul ar trebui să se bazeze pe competență, în primul rând. _____ (2)

Efectul de oglinzindă ne permite să învățăm despre noi înșine / însene datorită celor din jurul nostru, mai ales de la cei pe care nu-i admirăm. _____ (3)

Pentru a ajunge la o cunoaștere de sine autentică, prin efectul oglinzii, putem să parcurgem câțiva pași: să realizăm o listă cu tot ceea ce ne poate deranja la oamenii din jurul nostru, să ne limpezim valorile, să ne schimbăm perspectiva asupra lucrurilor pe care nu le putem controla,

_____ (4) Schimbându-ne perspectiva, vom putea să ajungem la o interpretare diferită a ceea ce trăim și, în cele din urmă, să reacționăm într-un mod diferit, să atragem către noi oamenii, evenimentele și situațiile pe care vrem să le primim în viața noastră.

(adaptare după *Efectul oglinzindă – cum ne condiționează viața, convingerile și relațiile cu ceilalți*, articol preluat de pe <https://destepti.ro/efectul-oglinzindă-cum-ne-conditioneaza-viața-convingerile-si-relatiile-cu-ceilalti/>)

- Cei care păreau mai puțin plăcuți au înregistrat și cele mai multe eșecuri.
- Cei din al doilea grup au fost sfătuiți, dimpotrivă, să aibă o atitudine caldă – să zâmbească, să apeleze la gesturi relevante pentru a-și susține cuvintele.
- Ceea ce ne enervează cel mai mult la alții sunt propriile noastre defecte, dar este dificil, când greșelile altora ne irită și ne înfurie, să ne spunem că avem de-a face, de fapt, cu propriile greșeli.
- Se pare că cei care se îmbracă imitându-și superiorul sunt mai apreciați, pentru că ar exprima o legătură mai strânsă cu instituția.
- să întoarcem „oglinzindă” spre noi, să încercăm să identificăm și să eliminăm temerile și incertitudinile.

IV. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre forma corectă a cuvintelor dintre paranteze. 8 puncte

Oglinda, de la un obiect cu destinație practică, (*care*) ____ (5) îl folosim din necesitate, a devenit, treptat, o formă de cunoaștere prin care s-a schimbat fundamental percepția (*om*) ____ (6) despre sine. I s-au asociat oglinzii, în funcție de epocă, de culturi, semnificații simbolice, superstiții, practici (*magic*) ____ (7) etc. Când ne privim în oglindă, dincolo de imagine, vom percepe, vrând-nevrând, și o reflectare a ego-ului nostru, a stării de spirit, a emoțiilor de la acel moment. În ciuda eforturilor de a ne „deghiza”, oglinda întoarce o imagine tăcută a ceea ce vrem să ascundem, (*a masca*) ____ (8), să reprimăm.

(adaptare după *Efectul ogindă – cum ne condiționează viața, convingerile și relațiile cu ceilalți*, articol preluat de pe <https://destepti.ro/efectul-oginda-cum-ne-conditioneaza-viata-convingerile-si-relatiile-cu-ceilalti/>)

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Ies de pe străduță în bulevard și mă copleșește imensitatea orașului în această după-amiază de vineri. Când ar trebui să începă tropăiala și bucuria și forfota sufletului din Ajunul Crăciunului, la mine începe pustiul.

O sun pe Otilia, dar nu răspunde. Îmi trimite mesaj: sunt la birou, te sun în 15 minute.

O sun pe mama și-i zic de petrecerea – bal mascat de la firmă, iar ei i se pare mișto că se țin. Nu vreau să mă duc, iar ea îmi zice să nu mai pun la suflet. După treizeci de ani, tot asta îmi zice, să nu mai pun la suflet, de parcă asta e problema cu lumea asta, că pun eu la suflet.

Pe stradă sunt claxoane și noxe, în magazine a început disperarea, lumea cumpără tot. Nu-ndrăznesc să-mi mai doresc zăpadă. Pe canalul de la Biblioteca Națională, rațele plutesc absente pe apa negricioasă, printre clăbuci. Am sentimente amestecate față de orașul București. Mi-e imposibil să-mi dau seama unde în altă parte aș putea să fiu.

Acasă îmi pun o cămașă și un sacou maro, o șepcuță veche, un baticuț la gât și mănușile de la Terranova cu jumătăți de degete. Va trebui să dau o mulțime de explicații. N-o să mă recunoască nimeni după mănuși că sunt Oliver Twist. Nu mai știu exact ce se întâmplă în film, poate o să mă pună să le povestesc și filmul, dar nu mai am timp să deschid un rezumat.

În față la restaurantul Rossetya dau de colegul Florin Ivanciuc, care-și aranjează o perucă. E îmbrăcat în pirat. Intrăm în restaurant, în hol se află o oglindă mare, iar el se oprește să-și mai aranjeze costumul. Îl aștept. În sala mare sunt deja adunați destui. Mai există vreo doi pirați. Se grupează imediat și încep să facă schimb de impresii.

Liliana și Traian sunt îmbrăcați în costume tradiționale indiene, ceea ce era extrem de previzibil. Pentru că ei așa procedează. Se duc în vacanță prin tot felul de țări, bifează obiective, călăresc animale exotice și-și cumpără costume tradiționale, și după aia vin și fac bal mascat de Crăciun și se-mbracă în ce și-au adus, indiferent care ar fi tema. Ne chinuie pe noi în fiecare an și ne obligă să fim penibili, ca să aibă ei ocazia să-și poarte costumele înainte să le mucegăiască în pod.

Anul ăsta au fost în India.

Liliana mă ia de braț și-mi arată unde să mă așez, la o masă lungă făcută din multe mese lipite, înșirate paralel cu peretele lung al sălii, opus celui cu ușa. Mă bag pe rândul de scaune de la perete, la mijloc, în punctul din care e cel mai incomod să ieși, ca să am motiv să nu ies.

Îmi torn Prigat de piersici în pahar și-l umplu până sus. Mi se lipesc buzele de la Prigatul de piersici. Pe masă sunt gustări. Mai vin, pe rând, oameni și se așază la masa lungă, ca la pomană. Zorro și soția lui, Cleopatra. James Bond. Dracula. Doi vampiri comuni, trei pirați, Men in Black,

Catwoman, un gladiator, Mona îmbrăcată în ea însăși, Oliver Twist în mijloc și cuplul de indieni încă în picioare.

Șefa se duce la bar să ceară muzică, iar barmanul îi oferă locul la laptop, să aleagă ea de pe YouTube ce consideră. Muzica e proastă, boxele sunt proaste și sunt pauze mari între melodii, până se mai gândește ce să pună. Cu toate astea, lumea s-a încumetat să se ridice la dans. Cei câțiva copii continuă să alerge bezmetic. După niște Coco Jambo și Macarena, se trece repede la populare și Mona, colega mea de birou, mă trage de mâini peste masă, hai și tu, așa că mă văd nevoită să mă extrag de la perete și să mă duc să dansez.

Mă prind în horă cu vampirii și cu pirații și se-mpiedică toți de mine, îi încurc teribil. Și-au înfipt ghearele în umerii mei, și cel din stânga, și cel din dreapta, iar eu îmi concentrez toată energia pe a nu rămâne în urmă. Hora durează o veșnicie. Îmi jur în barbă că următorul Crăciun nu va mai fi așa.

Telefonul îmi vibrează în buzunar și cu prima ocazie mă smulg dintre colegi și fug la baie. Otilia mi-a trimis mesaj: am pornit. Am vorbit să mergem în Control și să ajungem un pic înainte de 10, să intrăm gratis, după 10 e cu bilet de intrare.

(după Lavinia Braniște, *Interior zero*)

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la dat.

A.

1. Una dintre temele fragmentului selectat din opera literară *Interior zero* de Lavinia Braniște este *Subiect și alteritate*. Precizează, în două-trei enunțuri, o altă temă identificată în textul dat, justificând răspunsul. **6 puncte**
2. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, perspectiva narativă din textul dat, motivându-ți alegerea. **6 puncte**

B.

Redactează un text de minimum 100 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă participarea la evenimente mondene contribuie sau nu contribuie la consolidarea relațiilor între colegi*. **18 puncte**

Vei avea în vedere:

- formularea unei ipoteze potrivite;
- prezentarea a două argumente adecvate;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație).

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **14 puncte**.

Pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea corectă a conectorilor în argumentare – 2 puncte; respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei – 1 punct, respectarea numărului minim de cuvinte indicat – 1 punct).

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, în care să ilustrezi tema ***Subiect și alteritate***. În elaborarea eseului, vei valorifica un text literar studiat la clasă, aparținând unui autor din patrimoniul cultural școlar, și textul literar dat (*Interior zero* de Lavinia Braniște).

Vei avea în vedere:

- evidențierea, pentru fiecare dintre textele alese, a unuia dintre elemente indicate (curent literar, orientare literară, gen literar, specie literară, tip de discurs, tip de text), menționând câte un exemplu relevant;

- compararea modului în care este reflectată tema în textele alese, prin ilustrarea unei asemănări și a unei deosebiri;
- prezentarea câte unei scene/secvențe semnificative pentru înțelegerea/interpretarea fiecărui text ales;
- valorificarea experienței culturale în abordarea temei date.

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere. Pentru **conținutul** eseului, vei primi **22 de puncte**. Pentru **redactarea** eseului, vei primi **8 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 1 punct, punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 300 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.